

УДК 811.161.2:159.98](07)Я72

DOI <https://doi.org/10.52726/as.pedagogy/2022.1.13>

А. С. ЯРЕМКО

*кандидат філологічних наук, викладач вищої категорії,
Комунальний заклад вищої освіти «Волинський медичний інститут»
Волинської обласної ради, м. Луцьк, Україна
Електронна пошта: alla_yaretko@vmi.volyn.ua
<http://orcid.org/0000-0003-4744-8681>*

В. М. КОЦАР

*викладач вищої категорії, методист,
Комунальний заклад вищої освіти «Волинський медичний інститут»
Волинської обласної ради м. Луцьк, Україна
Електронна пошта: valentyina_kotsar@vmi.volyn.ua
<http://orcid.org/0000-0002-6608-7773>*

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ НА ЗАНЯТТЯХ З ДИСЦИПЛІНИ «УКРАЇНСЬКА МОВА (ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ)»

У разі змішаного навчання одним із важливих питань процесу навчання студентів є вибір відповідних цифрових ресурсів. У цій статті описано можливості одного з інструментів організації спільної діяльності студентів та викладача – віртуальна дошка. Автори, як приклад, розглядають віртуальні дошки Google Jamboard та Padlet.

Мета статті – аналіз ефективності застосування онлайн інтерактивних дошок Google Jamboard та Padlet на заняттях з української мови (за професійним спрямуванням).

Функціонал Jamboard досить простий для освоєння вчителем та учнями. У процесі навчання української мови (за професійним спрямуванням) дошку активно можна використовувати при поясненні нового матеріалу, і одночасному виконанні завдань студентами, зокрема при закріпленні матеріалу. Також онлайн-дошку зручно використовувати при малюванні різних схем для організації рефлексії або мозкового штурму.

Більш розширений функціонал має дошка Padlet, яка є одним із найпопулярніших сервісів серед педагогів гуманітарного циклу або суспільних наук. У віртуальній дошці Padlet пропонуються різні шаблони (стіна, полотно, стрічка, розкладування, колонки, бесіди, карта, хронологія), і викладач вибирає те, що потрібно в залежності від планованого результату заняття. Після цього виконуються певні налаштування, в яких крім дизайну дошки (фон, шрифт і т. д.), можна здійснювати налаштування постів (позиція посту, коментарі, реакції тощо) та фільтрацію контенту (запит схвалення, приховування ненормативної лексики).

Jamboard та Padlet – це сервіси, які дозволяють кожному студенту розмістити свою роботу на дошці, а викладачеві – прокоментувати та оцінити кожного. Дошки можна використовувати для спільної роботи та збирати матеріал на одній стіні. Саме тому вони ідеально підходять для групової дистанційної роботи.

Ключові слова: змішане навчання, віртуальна дошка, Google Jamboard, Padlet.

Поставлення проблеми. Важливе завдання сучасного викладача – розвивати у студентів пізнавальну потребу, навчити їх самостійно вчитися, тобто знати, як здобувати знання самотужки, вміти використовувати ці знання як у традиційних, так і у нестандартних ситуаціях. Така нестандартна ситуація, яка виникла внаслідок поширення пандемії, нині – в умовах воєнного стану, зумовили перехід закладів освіти до впровадження дистанційного навчання.

Так, зокрема в «Національній стратегії розвитку освіти в Україні на 2012–2021 роки»

значну увагу приділено вдосконаленню структури системи освіти за допомогою ресурсних центрів дистанційного навчання. Закон «Про освіту» вперше запроваджує на законодавчому рівні розмаїття форм здобуття освіти. Цей нормативний документ передбачає дистанційну, мережеву, змішану форми здобуття освіти в інституціях, екстернатну і сімейну (домашню) форми індивідуальної освіти, педагогічний патронат з належним визнанням результатів такого навчання [Національна стратегія розвитку освіти в Україні].

Дистанційне навчання – одна з форм організації навчального процесу, під час якого все заняття або його частина, проводиться з використанням сучасних інформаційних і телекомунікаційних технологій за умови територіальної віддаленості викладача і студентів.

За даними досліджень міжнародної організації ЮНЕСКО, у XXI столітті студенти будуть проводити в закладі освіти лише 30–40 % часу, 40 % – буде відведено на дистанційне навчання, а решта – на самостійне.

Зважаючи на викладене вище, викладачам (у тому числі з дисципліни «Українська мова за професійним спрямуванням») доцільно використовувати технології інформаційного характеру, а саме: інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ).

Аналіз попередніх досліджень. Використання інформаційно-комунікаційних технологій в навчальному процесі ґрунтовно опрацьовано у дослідженнях В. Розумовського, О. Антопольського, В. Зінченка, І. Клокова, О. Співаковського, В. Добровольської та інших. Інтерактивних методам навчання приділено увагу у працях О. Пометун, Н. Суворова, А. Мартинець та інших.

Мета статті – аналіз ефективності застосування онлайн інтерактивних дошок Google Jamboard та Padlet на заняттях з української мови (за професійним спрямуванням). **Завдання:** провести аналіз функціональних можливостей онлайн дошок Google Jamboard, Padlet, розглянути їх дидактичні можливості.

Результати і дискусії. Важливість розгляду питання використання основних засобів дистанційного навчання зумовлена необхідністю адаптувати сучасні традиційні методичні інструментарії до нових умов і розробити специфічний інструментарій, який відповідатиме умовам дистанційного та змішаного навчання, а також, організувати якісний процес освіти студентів з віддаленим доступом до суб'єкта навчання.

Незалежно від бажання викладачів маємо усвідомити і прийняти той факт, що по закінченню пандемії та завершенні воєнного стану заклади освіти повністю не повернуться до звичайного традиційного навчання. Тому потрібно адаптовувати дистанційні технології навчання до специфіки викладання навчальних дисциплін та впроваджувати їх в закладі освіти.

Загалом розрізняють педагогічні та інформаційні технології дистанційного навчання.

Педагогічні технології – технології активного (безпосереднього) спілкування викладача зі студентами з використанням телекомунікаційного зв'язку та методів індивідуальної роботи кожного студента з навчальним матеріалом, представленим в електронному вигляді.

Інформаційні технології – технології створення, передачі і збереження навчальних матеріалів, організації та супроводу навчального процесу дистанційного навчання за допомогою телекомунікаційного зв'язку.

Найбільш поширеними засобами організації дистанційного навчання на сьогодні є засоби, що базуються на Інтернет-технологіях, а саме:

- електронні підручники, інформаційні ресурси;
- навчальні завдання, практичні роботи із методичними рекомендаціями щодо їх виконання;
- віртуальні класи, тренажери та лабораторії, інтерактивні моделі та дошки;
- дослідницькі й проектні роботи;
- дистанційні курси;
- пакети тестових завдань для проведення контрольних заходів, тестування із автоматизованою перевіркою результатів;
- мультимедійні лекційні матеріали;
- навчальні відеозаписи, відеофільми;
- електронні бібліотеки чи посилання на сайти.

Використання онлайн-компонента змішаного навчання у навчальному процесі дозволяє організувати роботу студентів із матеріалами різного формату: текстовою інформацією, аудіо та відеоматеріалами, графічними об'єктами тощо. Для систематизованої роботи з джерелами різних форматів одним із цифрових інструментів є віртуальні дошки. Великий вибір дошок відкриває перед викладачем, з одного боку, можливість здійснення найнезвичайніших задумів у навчальному процесі, з другого боку ставить питання вибору конкретного ресурсу.

У рамках цієї статті охарактеризуємо можливість віртуальних дошок як Google Jamboard та Padlet в процесі навчання української мови в умовах змішаного навчання.

Google Jamboard – онлайн-дошка, яка дозволяє працювати в режимі реального часу.

Її можна використовувати як окремий ресурс, так і в спільній роботі з іншими програмами, наприклад Zoom, Skype або Google Meet. Функціонал Jamboard досить простий для освоєння вчителем та учнями. Розглянемо основні можливості віртуальної дошки. Панель інструментів включає іконки: вибір інструменту для письма або малювання, визначення кольору чорнила; курсор для виділення та пересування об'єктів; гумка для видалення непотрібних написів; створення стікерів, у якому можна розміщувати потрібний текст, іконка вставки зображення; малювання геометричних фігур; текстове поле; вказівка для підсвічування об'єктів, що пояснюються. Цікавить можливість налаштування фону, наприклад, клітинка, лінійка або кольоровий фон, створення декількох кадрів (до 20), вбудовування різних картинок, фотографій сторінок підручника і т. д., на яких можна виконувати роботу з учнями, а також збереження дошки у форматі зображення або PDF. Зауважимо, що всі внесені зміни зберігаються автоматично.

Дошка Jamboard, як частина Google, має такі ж можливості, як і інші сервіси з надання прав доступу – читання, редагування та коментування, тобто студенти мають можливість переглядати вміст дошки, а також вносити свої записи. З власного досвіду відзначимо, що зручним є, коли ручні записи виконуються не за допомогою мишки, а наприклад, графічного планшета, принаймні з боку викладача, а в ідеалі й студентів.

Віртуальні дошки дають змогу писати на своєму екрані в реальному часі, а інші користувачі зможуть відразу побачити результати. Але що ще пропонує ця віртуальна дошка? Отже:

- Смарт-екран.
- Автоматична ретрансляція в режимі реального часу.
- Автоматичне збереження у хмарі.
- Інструмент розпізнавання форм.
- Використання різних ручок, маркерів та віртуальних олівців.
- Пишіть та стирайте пальцем або стилусом.
- До 16 контактних точок одночасно.
- Гіперчутливий детектор.
- Інтеграція з інструментами Google.
- Липкі нотатки, фотографії та віртуальні стікери.

У процесі навчання української мови (за професійним спрямуванням) дошку активно можна використовувати при поясненні нового матеріалу, і одночасному виконанні завдань студентами, зокрема при закріпленні матеріалу. Причому за хорошого інтернету викладач може писати на інтерактивній дошці з використанням сервісу Jamboard, а студенти, які не можуть бути присутніми на занятті, або щось не встигли зафіксувати, можуть пізніше переглядати записи за посиланням. Також онлайн-дошку зручно використовувати при малюванні різних схем для організації рефлексії або мозкового штурму.

Більш розширений функціонал має дошка Padlet, яка є одним із найпопулярніших сервісів серед педагогів гуманітарного циклу або суспільних наук. У віртуальній дошці Padlet пропонуються різні шаблони (стіна, полотно, стрічка, розкадрування, колонки, бесіди, карта, хронологія), і викладач вибирає те, що потрібно в залежності від планованого результату заняття. Після цього виконуються певні налаштування, в яких крім дизайну дошки (фон, шрифт і т. д.), можна здійснювати налаштування постів (позиція посту, коментарі, реакції тощо) та фільтрацію контенту (запит схвалення, приховування ненормативної лексики). Перед запрошенням учасників для роботи на дошці є можливість визначити рівень приватності. Посилання може бути поширене у різних форматах (URL, QR-код, через електронну пошту тощо) та у різних соціальних мережах. Результати спільної роботи на дошці можна зберігати в різних форматах. Однією з переваг віртуальної дошки Padlet є можливість додавання різних ресурсів: аудіо, відео, посилання на різні сервіси (Google forms, LearningApps, Quizizz і т. д.), зображення, власні записи, текстові документи, карти та багато іншого, що, безсумнівно, буде використано у навчальному процесі. Дошку Padlet можна використовувати як місце зберігання теоретичного матеріалу по темі, що вивчається, для завдання питань у вигляді коментарів, для залишення посту зі своїм рішенням, для оформлення проєктів з предмету. Причому є можливість, щоб студенти могли додавати свої файли та міркування, і ніхто, крім викладача, не бачить це доти, доки він не схвалить пост, або складати спільний

контент. Студентам на дошці Padlet можна пропонувати квести, кейси. Використання цифрового інструменту дозволяє проводити мозковий штурм, актуалізувати матеріал, отримувати зворотний зв'язок від учнів, здійснювати контроль знань [Закон України Про освіту].

Padlet досить різноманітні та дуже зручні. Викладач може завантажувати та відображати відео, фотографії або документи для студентів, щоб вони могли бачити та реагувати. Таким чином, усі студенти беруть участь у процесі навчання і можуть коментувати одні й ті самі фотографії, відео або вносити в них інші джерела, і кожен може бачити відповіді груп. Тому Padlet використовується для спільної роботи зі збирання ідей, мозкового штурму тощо. За допомогою роботи з сервісом Padlet дозволяє організувати етапи діяльності з проектною технології ефективніше та якісніше, т. к. він має: можливість публікувати файли всіх форматів; можливість колективної (групової) роботи; можливість корекції та виправлення документів; можливість регулярного зворотного зв'язку між педагогом та учасниками проекту; можливість поступового внесення інформації з поданням її в одному місці – на одній дошці, що створює загальне уявлення про проект у цілому; привабливий та яскравий зовнішній вигляд; можливість не тільки зберігати файли, але й відображати багато з них у зручному вбудованому браузері, що з'являється поверх стіни; легкий доступ за посиланням, яке можна відредагувати та зробити простим та коротким, наприклад: <https://padlet.com/bussia/8aproject1> приватність та недоступність сторінки проекту для сторонніх; простоту створення онлайн – дошки навіть без реєстрації; відсутність обмежень у кількості створюваних віртуальних дощок; можливість роботи на смартфонах систем Android та iOS.

Крім того, є можливість поділитися своєю сторінкою, можна відправити її в соціальні мережі, зберегти у вигляді електронного доку-

мента у форматах PDF, Exel, отримати QR код або надіслати електронною поштою, вставити в свою сторінку або блог і навіть використувати мобільну версію. Роздавши посилання на сторінку стіни, можна організувати колективну роботу в аудиторії або дистанційно. Етапи створення віртуальної стіни Padlet:

1. Перейти за посиланням <https://padlet.com/bussia/8aproject1>, клацнути «створити стіну».
2. Після входу – пропозиція встановити міні-розширення для Chrome. Можна відмовитись – Not interested.
3. Створюємо нову стіну (клацнути новий padlet).
4. Для наповнення дошки необхідно зробити подвійне клацання в будь-якому місці сторінки, після чого з'явиться спеціальна форма, що дозволяє вказати посилання на ресурс в Інтернеті, завантажити файл зі свого комп'ютера, вставити знімок з веб-камери або видалити об'єкт.
5. Для налаштування стіни треба скористатися кнопкою «шестерня».
6. Вибраємо фон із запропонованих або завантажимо свій.
7. Налаштувати доступ та права.
8. Вибраємо запропоновану адресу стіни або складаємо нову.
9. З іншими функціями Padlet, такими як видалення стіни, можна ознайомитися, скориставшись кнопкою «шестірна».

Padlet можна використовувати не лише як безкоштовний веб-сайт для міжнародних проектів. На ній можна працювати над проектами з будь-якого предмета, зокрема використовувати як скарбничку проектних презентацій.

Висновки. Занурення освітнього процесу у цифрове середовище в умовах дистанційного навчання підштовхнуло педагогів до пошуку та апробації нових інструментів. Jamboard та Padlet – це сервіси, які дозволяють кожному студенту вивісити свою роботу на дошку, а викладачеві – прокоментувати та оцінити кожного. Дошки можна використовувати для спільної роботи та збирати матеріал на одній стіні. Саме тому вони ідеально підходять для групової дистанційної роботи.

ЛІТЕРАТУРА

1. Кадемія М. Ю. Інформаційно-комунікаційні технології навчання : словник-госарій. Львів : «СПОЛОМ», 2011. 327 с.
2. Козаков В. А., Дзвінчук Д. І. Психолого-педагогічна підготовка фахівців у непедагогічних університетах : монографія. Київ : ЗАТ «НІЧЛАВА», 2003. 140 с.
3. Концепція національного виховання. *Рідна школа*. 1995. № 6. С. 23.
4. Матвієнко О. В. Основи інформаційного менеджменту : навч. посібник. Київ : Центр навчальної літератури, 2004. 128 с.

5. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012–2021 роки. URL: http://oneu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/11/nsro_1221.pdf (дата звернення: 10.05.2022).
6. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р. Відомості Верховної Ради. 2017. № 38/39. С. 380.
7. Александрова О. Иммерсивность, глокализация и VR: основные тренды школьного образования. URL: <https://trends.rbc.ru/trends/education/61a789509a794784c95c7223> (дата звернення: 20.02.2022).

REFERENCES

1. Kademiia, M. Yu. (2011). Informatsiino-komunikatsiini tekhnolohii navchannia : slovnyk-hlosarii [Information and communication technologies of teaching: dictionary-glossary]. Lviv : «SPOLOM», 327 s. [In Ukrainian]
2. Kozakov, V. A., Dzvinchuk, D. I. (2003). Psykholoho-pedahohichna pidhotovka fakhivtsiv u nepedahohichnykh universytetakh : Monohrafiia. [Psychological and pedagogical training of specialists in non-pedagogical universities : Monograph]. Kyiv : ZAT «NICH LAVA», 140 s. [In Ukrainian]
3. Kontsepsiia natsionalnoho vykhovannia (1995). [The concept of national education]. Ridna shkola. № 6. S. 23. [In Ukrainian]
4. Matviienko, O. V. (2004). Osnovy informatsiinoho menedzhmentu : Navch posibnyk [Fundamentals of information management : Textbook]. Kyiv : Tsentri navchalnoi literatury, 128 s. [In Ukrainian]
5. Natsionalna stratehiia rozvytku osvity v Ukraini na 2012–2021 roky [National Strategy for the Development of Education in Ukraine for 2012–2021]. URL: http://oneu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/11/nsro_1221.pdf (Last accessed: 10.05.2022). [In Ukrainian]
6. Pro osvitu (2017). [About education] : Zakon Ukrainy. Vidomosti Verkhovnoi Rady. № 38/39. S. 380. [in Ukrainian]
7. Aleksandrova, O. Ymmersyvnost, hlokalizatsiia y VR: osnovnye trendy shkolnoho obrazovanyia [Immersion, globalization and VR: the main trends in school education]. URL: <https://trends.rbc.ru/trends/education/61a789509a794784c95c7223> (Last accessed: 20.02.2022). [in Ukrainian]

A. S. YAREMKO

*Candidate of Philological Sciences, Lecturer of the Highest Category,
Municipal Institution of Higher Education «Volyn Medical Institute»
of Volyn Regional Council, Lutsk, Ukraine*

E-mail: alla_yaremko@vmi.volyn.ua

<http://orcid.org/0000-0003-4744-8681>

V. M. KOTSAR

*Lecturer of the Highest Category, Methodologist,
Municipal Institution of Higher Education «Volyn Medical Institute»
of Volyn Regional Council, Lutsk, Ukraine*

E-mail: valentyna_kotsar@vmi.volyn.ua

<http://orcid.org/0000-0002-6608-7773>

THE PECULIARITIES OF USING BASIC DISTANCE LEARNING TOOLS AT THE CLASSES OF THE «UKRAINIAN LANGUAGE (BY PROFESSIONAL DIRECTION)»

In the case of blended learning, one of the important issues in the student learning process is the choice of appropriate digital resources. This article describes the possibilities of one of the tools for organizing joint activities of students and teachers – a virtual board. The authors consider Google Jamboard and Padlet virtual boards as an example.

The purpose of the article is to analyze the effectiveness of the use of online interactive boards Google Jamboard and Padlet in Ukrainian language classes (for professional purposes).

The functionality of the Jamboard is quite simple for teachers and students to master. In the process of learning the Ukrainian language (for professional purposes), the board can be actively used in explaining new material, and the simultaneous performance of tasks by students, in particular in consolidating the material. Also, the online board is convenient to use when drawing different schemes to organize reflection or brainstorming.

The Padlet board, which is one of the most popular services among educators in the humanities or social sciences, has more advanced functionality. The Padlet virtual board offers various templates (wall, canvas, ribbon, storyboard, columns, conversations, map, timeline), and the teacher chooses what is needed depending on the planned outcome of the lesson. After that, certain settings are made, in which in addition to the design of the board (background, font, etc.), you can configure posts (post position, comments, reactions, etc.) and filter content (request approval, concealment of profanity).

Jamboard and Padlet are services that allow each student to place their work on the board, and the teacher – to comment and evaluate each. Boards can be used to work together and collect material on one wall. That is why they are ideal for group remote work.

Key words: blended learning, virtual whiteboard, Google Jamboard, Padlet.